

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL DİJİTAL MEDYA TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	3
--	---

KISALTMALAR

BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KWSA	Kilowat Saat
MEDYA AŞ	İstanbul Dijital Medya Ticaret Anonim Şirketi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Demirbaş Envanter İşlemlerinin Yapılmaması ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması
2. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Şirketin Vadesinde Ödenmeyen Alacakları İçin Mevzuatta Öngörülen Faiz Hükümünü Uygulamaması
2. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması
3. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması
4. Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması
5. Kamu İhale Kanunu Kapsamı Dışında Taşıt Temin Edilmesi ve Amacı Dışında Kullanılması
6. Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uymaması
7. Şirketin Yabancı Kaynak - Öz Sermaye Dengesinin Sağlıklı Olmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Dijital Medya Ticaret Anonim Şirketi (MEDYA AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 2011 yılında kurulmuş olup 25.08.2011 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

MEDYA AŞ, Şirket ana sözleşmesinde gösterilen faaliyet alanı çerçevesinde; bilişim, iletişim, basım, web dâhil yayın ve haberleşme hizmetlerini karşılamak üzere haber ajanslığı, web teknolojileri, yazılımları, yayın sistemi, yapım hizmetleri, TV ve müzik programları hazırlanması, üretilmesi, ürettirilmesi, geliştirilmesi, satılması, kiralanması, işletilmesi, işlettirilmesi, uluslararası alanda yayıncılara, prodüktörlere, iletişim organizatörleri ile reklamcılara hizmet verilmesi, reklam ve tanıtım program ve ürünlerinin şifreli ve şifresiz yayın araçları dahil kamu ve özel sektör mülkiyetinde bulunan her türlü açık kapalı alanlarda yayınlanması ve yayın ve reklam hizmetleri verilmesi, dijital platform yayıncılığı, elektronik medya kurulması, işletilmesi, satılması, internet, hosting ve domain hizmetleri sunulması, internet teknolojilerinin geliştirilmesi, internet üzerinden her türlü bilgi ses görüntü hizmeti sağlanması, gerçek zamanlı yayın sistemi kurulması, işletilmesi, satılması, ulaşım araçları kabin içi enformasyon, haber ve eğlence sistemi kurulması, kurdurulması, işletilmesi, işlettirilmesi, ulaşım araçlarında web tabanlı canlı yayın yada paket yayın hizmetlerini fikir ve sanat eserlerinin tasarımı, yayınlanması, süreli ve süresiz her türlü mevkenin ulusal ve uluslararası yayınlanması, satılması, dağıtılması, pazarlanması, yine ulusal ve uluslararası yayınlanmış eserlerin ithali, ihracı ve ticaretinin yapılması hizmetleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin gerçekleştirilebilmesi için Türkiye sınırları içinde bulunan taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis edebilmekte, bunları alıp satılabilmekte, kira ile işletebilmekte veya kiraya verebilmektedir.

Şirket, özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket, gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi tutulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunmaktadır. Yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişiler seçilebilmektedir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tüzel kişiyle birlikte tescil ve ilan olunmaktadır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş gerçek kişi toplantılara katılıp oy kullanabilmektedir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan Yönetim Kurulu, ortakları temsilen on üç üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 07.04.2022 tarihli Genel Kurul ve 23.09.2022 tarihli olağanüstü Genel Kurul kararları ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Mali İşler Müdürlüğü, İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Satın Alma ve İhale Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği, Reklam Alanları Müdürlüğü, Görsel Yayın ve Yapımlar Müdürlüğü, Kurumsal İletişim ve Marka Yönetimi Müdürlüğü, Haber Merkezi Müdürlüğü, Bilgi İşlem Koordinatörlüğünden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2022 tarihi itibarıyla 176'dır. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Şirketin nominal sermaye tutarı 13.000.000,00 TL olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Şirketin 2022 yılı dönem sonu itibarıyla aktif toplamı 179.041.301,73 TL, net satışları 242.647.277,78 TL olup, dönem net karı 4.818.565,51 TL'dir. Dönem net karının önemli bir kısmı olağan faaliyetlerden oluşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şirket sermayesinin dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olmakla birlikte, doğrudan sermaye payı bulunmamaktadır. Şirketin 31.12.2022 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İSTON İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabrikaları San. ve Tic. AŞ	3.250.000	25
İSTAÇ İstanbul Çevre Yönetimi San. ve Tic. AŞ	3.250.000	25
İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Tic. AŞ	2.600.000	20
İstanbul Ağaç Peyzaj Eğitim Hizmetleri ve Hayvanat Bahçesi İşletmeciliği San. ve Tic. AŞ	2.600.000	20
İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ	1.300.000	10
Toplam	13.000.000	100

Şirketin iştirak ederek ortaklık kurduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'un "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda fonksiyon esasına göre ilgili hesaplara kaydedilmekte, ayrıca yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de gider yerlerine göre izlenmektedir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketlerin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulları, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında (TMS) öngörülmuş bulunan finansal

tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlamakta ve genel kurula sunmaktadır. Anonim şirketlerin finansal tabloları, TMS'ye göre şirketin malvarlığı, borç ve yükümlülükleri, öz kaynakları ve faaliyet sonuçları tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir şekilde şeffaf ve güvenilir olarak çıkartılır.

6102 sayılı Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurullarının yıllık faaliyet raporları, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Kanun'un 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirlerin, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan TMS'ye uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında (ve söz konusu Kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Medya AŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir. Şirket, 2022 yılı faaliyetlerine ilişkin olarak bağımsız denetime tabi olup tercihe bağlı olmaksızın TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Öz kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları,

Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na ve ayrıca Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuat düzenlemelerine tabi olmadığından, Şirket'te bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi, idare yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; kuruluşun

amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan sistemi ifade etmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulunun; işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği ifade edilmiştir. Şirkette söz konusu düzenlemede belirtilen mahiyette bir komisyon kurulmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Şirket, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmamakla birlikte, iç kontrol işlemlerine ilişkin olarak anılan Kanun hükümlerine benzer aşağıdaki uygulamalar mevcuttur:

- Muhasebe sistemine yansıyan tutarlar ile fiili envanter arasında periyodik mutabakatlar yapılmaktadır. Kasa kontrolleri günlük olarak yapılırken, banka bakiyeleri ile banka ekstrelerine ilişkin günlük olarak mutabakat yapılmaktadır. Borç ve alacak mutabakatları ise aylık olarak yapılmaktadır.

- İç Yönerge gereğince imza sirkülerindeki yetkiler dahilinde, Yönetim Kurulu Başkanı, Başkan Vekili, Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, müdürlerin ve koordinatörlerin münferiden atacakları imzalarda yetki ve limitleri belirlenmiştir.

- Şirket tarafından çıkarılmış olan İnsan Kaynakları Yönergesi ve buna bağlı olarak çıkarılan Disiplin Yönergesi mevcuttur.

- Şirketin faaliyetlerine yönelik iş süreçleri tanımlanarak yönerge, görev tanımı gibi prosedürler belirlenmiştir.

- Yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte, Şirkette bilgi sistemine veri girişi / onay / veri görüntüleme konusunda kişi bazlı yetkilendirmeler belirlenmiş olup birimlerin işlemlerine ilişkin süreçlerde birbirlerinin kullandıkları programlara ve iş süreçlerine müdahaleleri yönetim politikası olarak engellenmiştir.

- Yine yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte, yapılan mali işlemlerde üst birim müdürleri alt yetkililerin işlem ve süreçlerini kontrol etmektedir.

- Şirkette görevler ayrılığı ilkesi mevcuttur.

- Şirketin vermiş olduğu hizmetin kalitesini yükseltmek ve müşteri memnuniyetini arttırmak amacıyla entegre yönetim sistemi altında İSO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi mevcuttur. İSO 27001:2017 Bilgi Güvenliği yönetim sistemleri belgelendirme süreci ise devam etmektedir.

İç kontrolün geliştirilmesine yönelik uygulamaların devam ettiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Dijital Medya Ticaret Anonim Şirketi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Demirbaş Envanter İşlemlerinin Yapılmaması ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması

Şirket tarafından 2022 yılı içerisinde demirbaş envanter işlemlerinin yapılmadığı ve 255-Demirbaşlar Hesabının doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “III – Envanter” başlıklı 66’ncı maddesinde; her tacirin, ticari işletmesinin açılışında varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkartacağı belirtilmiş; tacirlerin açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenleyeceği ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “Envanter çıkarmak” başlıklı 186’ncı maddesinde

ise envanter çıkarmak; bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespit şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Kanun'un "Bilanço" başlıklı 192'nci maddesinde ise bilanço; envantere gösterilen kıymetlerin tasnifli ve karşılıklı olarak değerleri itibariyle tertiplenmiş hulasası şeklinde ifade edilmiştir.

Mezkur mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, ticaret şirketleri dahil tüm tacirlerin, faaliyet başlangıcından itibaren faaliyet dönemini esas alarak periyodik envanter çalışması yapması; yapılacak bu çalışma sonucunda hazırlanacak listelerin, varlıkların adet ve değeri hakkında ayrıntılı bilgi sunması gerekmektedir. Ayrıca 213 sayılı Kanun'da yer alan bilanço ve envantere ilişkin tanımlamalara bakıldığında, envanter sonuçlarının, dönem içi kayıt ve işlemler de dikkate alınarak, önceki dönem bilanço ve envanter sonuçları ile uyumlu olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede;

- Şirketin 2021 yılından önceki dönemlere ilişkin herhangi bir envanter çalışmasının mevcut olmadığı,

- 2021 yılı dönem sonunda bir envanter çalışması yapılmamakla birlikte dönem içinde bir envanter çalışması yapıldığı, ancak bu çalışmanın önceki dönemler esas alınarak hazırlanan bir liste üzerinden yapılmadığı, muhasebede kayıtlı demirbaşlarla fiilen var olan demirbaşların karşılaştırması şeklinde yapıldığı;

- Sayım sonucunda fiilen mevcut olan birçok demirbaşın mali tablolarda kaydının olmadığı, mali tablolarda kayıtlı taşınırlardan birçoğunun ise fiilen mevcut olmadığı Şirketçe anlaşıldığı;

- Fiili durumla mali tabloların uyumlaştırılmasına yönelik muhasebe işlemleri yapılmadığı gibi mevcut olmayan taşınırlara yönelik sorumlular hakkında herhangi bir hukuki süreç ya da rücu işlemi başlatılmadığı;

- 2021 yılı dönem içi envanter işlemlerinde mevcut eksikliklere rağmen, 2022 dönem sonunda mevzuat gereği mutat yapılması gereken envanter işlemlerinin yapılmadığı,

Tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, geçmişe dönük ve güncel

alımlar da dahil olmak üzere yeni bir envanter sayım çalışmasının planlandığı, sürecin 2023 yıl sonuna kadar sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için ilgili iş ve işlemlerin takibinin hassasiyetle sürdürüleceği ifade edilmiştir.

2021 yılı dönem içinde yapılan envanter çalışmalarında ortaya konulan eksikliklere rağmen herhangi bir işlem yapılmaması, ayrıca 2022 dönem sonu itibariyle yapılması gereken mutata envanter çalışmalarının yapılmaması, 255-Demirbaşlar Hesabının güvenilir bilgi sunmamasına neden olmuştur.

Buna göre, Şirket tarafından envanter işlemlerinin yıllar itibariyle yapılması ve geçmişte tespit edilen eksiklikler dahil sorumlular hakkında rücu işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Şirket işçileri için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve dolayısıyla mali tablolarda izlenmediği görülmüştür.

(1) seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" bölümünde yer alan "Hesap planı açıklamaları" başlıklı (C) bendinde; hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının ilgili gider hesaplarına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirileceği; izleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık tutarlarının 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in "I-Muhasebenin Temel Kavramları" başlıklı bölümünde ihtiyatlılık kavramının; muhasebe olaylarında temkinli davranılmasını ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin gözönüne alınmasını ifade ettiği belirtilerek, bu kavram gereği, işletmelerin muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayıracakları ifade edilmiştir.

Tebliğ'in yine aynı bölümünde tanımlanan dönemsellik kavramının; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını ifade ettiği belirtilerek, bu kavram gereği, gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirileceği, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin, personel için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarını ayırmadığı ve 372 veya 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlemediği tespit edilmiştir. Bu durum, Şirketin ileride ödenmesi muhtemel yükümlülüklerini, karşılık ayırarak ilgili dönemlerinde giderleştirmemesine, dolayısıyla yükümlülüklerin mali tablolarda olması gerekenden az, ticari karın ise olması gerekenden fazla görünmesine neden olmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, kıdem tazminatı karşılık giderlerinin kanunen kabul edilen giderler arasında olmadığı ve dolayısıyla vergi matrahından indirilemediği, bu nedenle Şirket tarafından Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlenen mali tablolarda kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı belirtilmiştir.

Ancak bir giderin kanunen kabul edilmesi ya da edilmemesi, ilgili tutarın muhasebeleştirilmesi açısından herhangi bir hüküm doğurmayıp, bir giderin kanunen kabul edilmemesi muhasebeleştirilmesine engel olmamakta; muhasebeleştirilen bu giderler vergi beyannamelerinde matraha ayrıca eklenmektedir. Nitekim Şirketin muhasebe kayıtlarında ve kurumlar vergisi beyannamelerinde, çeşitli kanunen kabul edilmeyen giderlere yer verilmiştir.

Sonuç olarak, mali tabloların doğru bilgi sunması ve ileride ödenmesi muhtemel yükümlülüklerinin takip edilebilmesi açısından, ihtiyatlılık ve dönemsemsellik kavramları gereği işçiler için hesaplanan kıdem tazminatlarının vadesine göre 372 veya 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketin Vadesinde Ödenmeyen Alacakları İçin Mevzuatta Öngörülen Faiz Hükümünü Uygulamaması

Şirketin, sunmuş olduğu hizmetler karşılığında doğan alacaklarına ilişkin temerrüde düşen borçlularından, mevzuatta yer alan faizi talep etmemesi nedeniyle gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ile mal ve hizmet tedarikinde geç ödemenin sonuçları" başlıklı 1530'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında;

ticari işletmeler arasında mal ve hizmet tedariki amacıyla yapılan işlemlerde alacaklının ifayı yerine getirilmiş olmasına rağmen, borçlunun gecikmeden sorumlu tutulamayacağı hâller hariç, sözleşmede öngörülmüş bulunan tarihte veya belirtilen ödeme süresinde borcunu ödememesi durumunda, ihtara gerek olmaksızın temerrüde düşeceği; aynı maddenin 7’nci fıkrasında ise; bu madde hükümleri uyarınca alacaklıya yapılan geç ödemelere ilişkin temerrüt faiz oranının sözleşmede öngörülmediği veya ilgili hükümlerin geçersiz olduğu hâllerde, uygulanacak faiz oranının TCMB tarafından her yıl ocak ayında ilan temerrüt faiz oranı olacağı, ifade edilmiştir.

Çek aracılığı ile yapılacak tahsilatlara ilişkin olarak ise, 6102 sayılı Kanun’un “Muacceliyet” başlıklı 795’inci maddesinde; çeklerin görüldüğünde ödeneceği, buna aykırı herhangi bir kaydın yazılmamış sayılacağı, düzenlenme günü olarak gösterilen günden önce ödenmek için ibraz olunan çeklerin ibraz gününde ödeneceği belirtilmiştir. 5941 sayılı Çek Kanunu’nun geçici 3’üncü maddesinde ise; 31.12.2023 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazının geçersiz sayılacağı ifade edilmiştir.

Buna göre;

- Alacakların vadesinde ödenmemesi durumunda borçlunun, herhangi bir ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşeceği,

- Ticari işlere ilişkin mal ve hizmet teslimlerinden kaynaklanan alacaklarda, temerrüt faiz oranının sözleşmede öngörülmediği veya ilgili hükümlerin geçersiz olduğu hâllerde uygulanacak faiz oranının, TCMB tarafından her yıl ocak ayında ilan edilecek temerrüt faizi oranı olacağı,

- Alacaklar karşılığında borçlulardan alınan ileri vadeli çekler, 31.12.2023 tarihine kadar ödeme aracı niteliği taşımayacaklarından, vade tarihi ile çeklerin muhatap bankalardan tahsillerine kadar geçen süre için de faiz talep edileceği,

Anlaşılmaktadır.

Ticari işlerde mal ve hizmet teslimlerinden kaynaklanan alacaklarda uygulanacak temerrüt faizi TCMB tarafından 2021 yılı için %18,25; 2022 yılı için ise %17,25 şeklinde belirlenmiştir.

Buna göre mal ve hizmet teslimlerinden kaynaklanan Şirket alacaklarının zamanında ödenmemesi halinde borçluların herhangi bir ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş

olacağı ve sözleşmede temerrüt faiz oranı öngörülmemesi durumunda ilgililerden, 2021 yılı için %18,25; 2022 yılı için ise 17,25 oranı üzerinden temerrüt faizi talep edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirketin mal ve hizmet teslimlerine ilişkin sözleşmelerinin bir kısmında temerrüt faiz oranı belirlenmediği; bu sözleşmelerden kaynaklanıp vadesinde ödenmeyen alacaklara ilişkin takip işlemlerinin başlatılmadığı, temerrüde düşen borçlulardan temerrüt tarihinden itibaren belirli süreler geçtikten sonra, ödeme aracı niteliği taşımayan ileri vadeli çekler alınarak, mevzuatta düzenlenen temerrüt faizi hükümlerinin uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, Bulgu konusu hususlar dikkate alınarak, sunulan hizmetlere ilişkin mevzuatta öngörülen faiz hükümlerine uyulacağı ve temerrüde düşen alacaklar için mevzuat hükümlerine uygun şekilde işlemler yapılacağı ifade edilmiştir.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde; yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 553'üncü maddesinde; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları, 555'inci maddesinde; şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; 560'ıncı maddesinde ise sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tacir olmanın kanuni yükümlülükleri de dikkate alınarak, kamu sermayesi kullanan Şirketin gelir kaybına uğramaması, diğer taraftan yönetim kurulu üyeleri ile diğer yöneticiler hakkında hukuki sorumluluğa sebebiyet verilmemesi ve enflasyon oranının nispeten yüksek seyrettiği dönemde reel kayıpları kısmen de olsa telafi bakımından; temerrüde düşen borçlulara ilişkin işlemlerde mevzuat hükümlerinde yer alan faiz oranlarının uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

Şirket bünyesinde çalışan işçilerin kullanılmamış yıllık izin haklarının bulunduğu,

mevzuata uygun olmayan bu durumun ayrıca Şirket açısında mali risk oluşturduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de Kanun'a paralel bir şekilde yıllık izinlerin kullanımını ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 755,00 TL (2022 yılı için güncellenmiş tutar) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri, işçilerin emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde kullanılmamış izinlerinin bulunması durumunda, bu izin haklarının ücrete dönüşeceği anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmayıp, birikmesine sebep olunması mevzuata uygun olmayacağı gibi, hem Şirketin ileride ödemesi gereken birikmiş mali yük altına girmesine neden olacak hem de idari para cezasına sebep olabilecektir.

Yapılan incelemede, Şirkette çalışan 16 işçinin 50 günün üzerinde izin hakkı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, tüm çalışanların yıllık izin planlarının yapılması konusunda çalışma başlatıldığı; yapılan yıllık planlama çerçevesinde 2023 yılı itibarıyla biriken yıllık izinlerin kullandırılmaya başlandığı, Şirkete ek yük

getirmemesi adına çalışanların biriken yıllık izinlerinin kullanılması gayretinin, yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerek mevzuata uygunluk açısından gerekse Şirkete ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin süresinde kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette görev yapan personel ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırılarak poliçe bedellerinin şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların, madde kapsamında sigortalı sayılacakları ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, genel sağlık sigortalısı sayılacakları belirtilmiştir.

Buna göre, İhale kapsamında özel sağlık sigortası yaptırılan tüm personel ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, 5510 sayılı Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır.

Kamu kaynağı kullanmayan anonim şirketlerde üst düzey yöneticiler için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu uygulama özel sektör mantığı gereği bir teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta ve genel olarak aile fertleri dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri uygulamasında ise genel olarak, indirimli bedellerin personel tarafından karşılanması suretiyle sigorta yapılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kaynaklarını ekonomik kullanması konusunda özen yükümlülüğü de bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirket Yönetim Kurulunun 22.10.2021 tarih ve 2021/40 sayılı Kararı gereğince çıkarılan açık ihale sonucu 2022 yılını kapsamak üzere Şirket personeli ve aile fertleri için toplamda 92 kişiye özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve 280.586,16 TL bedelin şirket

bütçesinden ödendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket; özel sağlık sigortası hakkında Şirketin İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde belirtilen unvanların yararlandığını, bu imkânın, çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personelin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan, yönetici grubuna ve aile üyelerine, yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olarak sağlandığını ifade etmiştir. Şirket tarafından ayrıca, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi kapsamında, özel sağlık sigortası harcamalarının belirli şartlar altında gelir vergisi matrahından indirilebileceğinin düzenlendiği, madde hükmünden anlaşılacağı üzere Devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği, nitekim profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticilerin motivasyonlarını arttırarak şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını sağlamak amacıyla özel sağlık sigortası yaptırılabilirdiği belirtilmiştir.

Ancak, Anayasanın 124'üncü maddesinde kimlerin yönetmelik çıkartabileceği düzenlenmiş olup, bunlar arasında şirketler sayılmamıştır. Dolayısı ile Şirketin yönetmelik çıkartma yetkisi bulunmadığından, belirtilen yönetmeliğin Şirket içi yönerge olduğu değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Diğer taraftan, üst düzey yöneticiler ve bunların aile fertleri adına Şirket bütçesinden yaptırılan özel sağlık sigortalarının gerek Gelir Vergisi Kanunu'na uygun olduğu ve gerekse çalışanların motivasyonlarını arttırmak suretiyle şirkete olan katkılarını artıracakları gerekçeleri ileri sürmüş olsa da; adına poliçe düzenlenen her bir şirket çalışanı ve bunların aile fertleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için işveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır.

Yine, Şirket tarafından, Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlar ve bunların aile fertleri adına özel sağlık sigortası yaptırılmasının teşvik edildiği belirtilmiş olsa da; Kanun'da yapılan düzenlemenin amacı, kamu kaynağı kullanılarak özel sağlık sigortası yaptırılmasına yönelik olmayıp, özel sağlık sigorta poliçe bedellerinin çalışanların gelir vergisi matrahından indirilmesine yöneliktir.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde; yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Aynı

Kanun'un 553'üncü maddesinde; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları, 555'inci maddesinde; şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; 560'ıncı maddesinde ise sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu sermayesi kullanan Kuruluşun Şirket zararına uğramaması, diğer taraftan yönetim kurulu üyeleri ile diğer yöneticiler hakkında hukuki sorumluluğa sebebiyet verilmemesi bakımından; Sosyal Güvenlik Kurumu primleri ile personelin alacağı sağlık hizmetlerinin Devletin sunmuş olduğu standartlar çerçevesinde karşılandığı dikkate alınarak, bu standartlar dışında alınmak istenen sağlık hizmet giderlerinin kamu kaynakları ile karşılanmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Şirket Çalışanlarından Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

Şirkette istihdam edilen işçilerin bazılarına, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında; fazla çalışma süreleri toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Çalışma süresi" başlıklı 63'üncü maddesinin son fıkrasında; çalışma sürelerine ilişkin uygulama şekillerinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Yine 4857 sayılı İş Kanunu'nun "İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık" başlıklı 104'üncü maddesinde; personelini Kanun'un 63'üncü maddesinde ve Yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak çalıştıran işveren veya işveren vekillerine idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, fazla çalışma süresinin bir yılda 270 saatten fazla olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirkette istihdam edilen 32 personele ilişkin fazla çalışma süresinin 4857 sayılı Kanun'da belirlenen üst limiti aştığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından; mevzuatta her ne kadar fazla çalışma süreleri belli esaslara bağlanmış olsa da Kanun'un 102'nci maddesinin (c) bendinde sayılı haller oluşmamış ise işverene karşı uygulanabilecek bir yaptırım bulunmadığı ifade edilmiştir. Buna göre Şirket; işveren, işçinin fazla çalışma için onayını almışsa, işçiye fazla çalışmasının karşılığını ödemişse yahut işçiye hak ettiği serbest zamanı süresi içinde kullandırmışsa, bu maddede yazılı para cezasına muhatap olunmayacağını belirtmiştir.

Ancak Bulgu konusu, 102'nci maddenin (c) bendinde düzenlenen idari para cezasına ilişkin olmayıp, 104'üncü madde kapsamında düzenlenen idari para cezalarına ilişkindir. 102'nci madde, 41'inci maddede yer alan 270 saat düzenlemesinin aşılması halinde idari para cezası öngörmemektedir. Bu maddede ön görülen ceza, fazla çalışmalara ilişkin ücretin ödememesi, serbest zamanın kullandırılmaması ve fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamasına ilişkindir ki, Bulguda bu konulara ilişkin bir eleştiri getirilmemiştir.

Şirket ayrıca, Kanun'un 104'üncü maddesi kapsamında düzenlenen idari para cezasının, 63'üncü maddede belirtilen haftalık çalışma saatinin aşılması yahut farklı biçimde değiştirilmesi halinde verilmesi gerekeceğini belirtmiştir. Bu çerçevede Şirket, fazla çalışmanın yıllık 270 saati geçmesinin Şirket açısından idari para cezası doğurmayacağını, ancak işçiye iş akdini haklı olarak fesih hakkı vereceğini; çalışma sürelerinin, 63'üncü maddede belirtilen esaslara uygun olarak belirlendiğini ifade etmiştir.

Ancak Bulgu konusu husus salt idari para cezasına ilişkin olmadığı gibi, yine Şirketin ifade ettiği şekliyle doğrudan Kanun'un 63'üncü maddesinde düzenlenen hususlara ilişkin değildir. Kanun'un 104'üncü maddesinde "*Bu Kanununun 63 üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran ... işveren veya işveren vekiline binikiyüz Türk Lirası idari para cezası verilir*" ifadesi kullanılarak, idari para cezasının Yönetmelik kapsamında belirtilen süreler için de geçerli olduğu düzenlenmiştir. İşçilerin fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı hususu, idari para cezasına bakan tarafla anılan Yönetmelik kapsamında düzenlenmiştir.

Şirketin idari para cezası uygulanamayacağına ilişkin değindiği mevzuat hükümleri konuyla doğrudan ilişkili olmamakla beraber, Bulguda yer alan işçilerin fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı hususu, yukarıda da belirtildiği üzere salt idari para cezası açısından ele alınmamış, ayrıca Kanun'un 41'inci maddesi kapsamında eleştiri konusu yapılmıştır. Şirket idari para cezasına muhatap olmayacak olsaydı dahi bu durum, Kanunla getirilen kamu düzenine ilişkin hükümlere uymamaya dayanak oluşturmamaktadır.

Sonuç olarak, mevzuata uygun hareket edilmesi ve idari para cezasına muhatap olunmaması bakımından, Şirket bünyesinde istihdam edilen işçilere bir yılda 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Kamu İhale Kanunu Kapsamı Dışında Taahhüt Edilmesi ve Amacı Dışında Kullanılması

Şirket tarafından genel idare faaliyetleri kapsamında kullanılacak taşıtların, ihale yapılmaksızın, gelir getirici iş sözleşmelerine hüküm konulmak suretiyle temin edildiği ve gelir getirici işlerde yüklenicilerden temin edilen araçların amacı dışında Şirketin diğer faaliyetlerinde kullanıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin bu kanuna tabi olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde, belediye iştirakleri dâhil maddede sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 2022 yılı için 33.494.082,00 TL'yi aşmayan alımlarının, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanun'dan istisna tutulduğu ifade edilmiştir.

Belirtilen istisna hükmüne ilişkin olarak Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3'üncü maddesinde, ilgili kuruluşların istisnadan yararlanabilmeleri için yapacakları başvurunun usulü ile diğer prosedürler belirlenmiştir. Şirket, mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde Kamu İhale Kurumu'na başvuruda bulunmuş ve "Taahhüdü altındaki işler için kullanılmak üzere binek ve ticari araç kiralama" amaçlarıyla araç kiralama işlerinde, 4734 sayılı Kanun'un uygulanmasından istisna onayı almıştır. Buna göre, Şirket alınan istisna onayı çerçevesinde sadece taahhüdü altındaki işler için kullanılmak üzere ihalesiz araç kiralama hizmeti

gerçekleştirebilecek, ancak bu işler 4734 sayılı Kanun'un ceza ve ihalelerden yasaklama hükümlerine tabi olacaktır.

Yapılan incelemede, İstanbul Büyükşehir Belediyesinden kiralanan reklam alanlarının, farklı sözleşmelerle alt işletmecilere kiraya verildiği; sözleşmelere kira bedellerine ek olarak, sözleşme hükümlerinin sahada yürütülmesi ve denetimi gibi amaçlarla binek taşıt temini yapılacağı hükümlerinin konulduğu; bu kapsamda kiracı şirketlerden toplam 15 adet araç temin edildiği, kullanım bilgileri kontrol edildiğinde araçların edinim amaçları dışında, Şirket havuz aracı olarak Şirketin istisna izni aldığı faaliyet alanları dışında mutad şekilde kullanıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından; gelir getirici bir işlem olan reklam alanlarının işletmeye verilmesi işine konu iş ve işlemlerin, sözleşmeye uygun gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine yönelik denetimlerde kullanılmak amacıyla yakıt, otopark, köprü - yol geçiş ücretleri ile bakım ve onarım giderleri işletmeci firmaya ait olmak üzere, işletmeci tarafından temin edilen araçların kullanıldığı; Şirketin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi olduğu; bahsi geçen araçların basiretli bir tüccar gibi hareket edilerek; gerek saha denetim hizmetlerinde gerekse şirketin ana faaliyet konusu olan işlerin yürütülmesinde ve takip edilmesinde kullanıldığı, bu araçların temin edilmesinin Şirkete finansman yükü getirmediği ifade edilmiştir.

Şirket, Türk Ticaret Kanunu'na tabi bir özel hukuk tüzel kişiliği olduğunu belirtse de, yukarıda yer verildiği üzere belediye iştirakleri 4734 sayılı Kanun'un kapsamına dâhil edilmişlerdir. Yine yukarıda yer verildiği üzere belediye iştiraklerine, anılan Kanun ile bazı alımlarında istisna hakkı tanınmıştır. Ancak, istisna kapsamında olmayan genel yönetim kullanım amaçlı taşıt teminlerinin, 4734 sayılı Kanun kapsamında yapılması gerekirken, bu taşıtların gelir getirici iş sözleşmelerine hüküm konulmak suretiyle temin edilmesi; 4734 sayılı Kanunla getirilen istisna hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca Şirket gelir getirici işin denetiminde kullanacağı araç sayısından fazla aracı sözleşme kapsamına alarak genel faaliyetlerinde kullanmasının, Şirkete finansman yükü getirmediğini belirtse de; kiracı firmaların bu taşıtların maliyetlerini daha az kira bedeli ödemek suretiyle Şirket'ten mahsuben tahsil etmiş olacağı düşünüldüğünde bu durum; hem taşıtlar için ödenen net tutarların tespitini zorlaştırmakta, hem de bedellerin rekabet ortamı dışında belirlenmesi sonucunu doğurmaktadır.

Diğer taraftan, Şirketin reklam alanları kontrolü amaçlı temin ettiği araçları diğer faaliyetlerinde kullanması; bu araçların sözleşmesinde yer alan kullanım amacına aykırılık teşkil edeceğinden, işletmecisi firma ile hukuki sorunlara da neden olabilecektir.

Sonuç olarak, gelir getirici işlerde yüklenicilerden temin edilecek araçların, bu işlerin ihtiyacının gerektiği sayıda belirlenmesi, iş kapsamında temin edilecek araç sayısını azaltacağından ve dolayısıyla tahsil edilecek kira bedeli yükselteceğinden, elde edilen gelir fazlası ile ihtiyaç duyulan araçların araç kiralama ihalesine dâhil edilmesi ve rekabet ortamında temin edilmesi sağlanacaktır.

BULGU 6: Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uymaması

Şirketin, serbest tüketici olma hakkına sahip olmasına rağmen elektrik ihtiyacını elektrik dağıtım şirketinden ihale yapmaksızın karşıladığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; Kanun'a tabi idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde ise; Kanunun uygulanmasında "mal" kavramının, satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları ifade ettiği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mülga Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 13.10.2011 tarih ve 13316 sayılı Genelge'sinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan idarelerin; elektronik haberleşme hizmetleri ile serbest tüketici olmaları halinde elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu ifade edilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda, serbest tüketici; Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 16.12.2021 tarihli ve 10623 sayılı Kararı ile serbest tüketici limiti 2022 yılı için 1100 kWsa olarak belirlenmiştir.

Buna göre, 4734 sayılı Kanun'a tabi olup 2021 yılı elektrik tüketimi 1100 kWsa üzerinde olan idarelerin 2022 yılı elektrik ihtiyaçlarını ihale yoluyla karşılaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin 2021 yılı elektrik tüketiminin 247.165,56 kWsa olduğu, ancak 2022 yılı elektrik ihtiyacını ihale yapmaksızın piyasadan doğrudan karşıladığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, serbest piyasadan temin edilecek elektrik enerjisi için 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kanun'a tabi olan Şirketin serbest tüketici konumunda olması nedeniyle elektrik ihtiyacını ihale yapmak suretiyle temin etmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Şirketin Yabancı Kaynak - Öz Sermaye Dengesinin Sağlıklı Olmaması

Şirketin finansal durumu üzerinde uluslararası kabul görmüş mali analiz oranları kullanılarak yapılan incelemede, hazır değer ve öz kaynaklarının Şirketin yükümlülüklerine kıyasla yeterli olmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesinde; muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması, yönetim kurullarının görevleri arasında sayılmıştır.

Buna göre, şirketlerin finansal durumunun şirket menfaatleri doğrultusunda, uluslararası kabul görmüş analiz araçları da dikkate alınarak planlanması gerekmektedir.

Şirketlerin dönen varlıklarının kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama durumu ile öz varlıklarının toplam yükümlülüklerini karşılama durumu; sırasıyla "cari oran" ve " borç-öz sermaye" oranları kullanılarak analiz edilmektedir.

Cari oran, kısa vadeli yabancı kaynakların, bunların mali tablolarda dönemsel olarak karşılığı olan dönen varlıklarla karşılama durumunu test etmekte, "Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar" şeklinde formüle edilmekte ve sonucun 2'nin üzerinde çıkması genel kabul görmektedir.

Borç-öz sermaye oranı, toplam yabancı kaynakların, şirketlerin öz kaynaklarıyla karşılama durumunu test etmekte, "Kısa ve Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar" şeklinde formüle edilmekte ve sonucunun 1'in altında olması genel kabul görmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin 2022 yılı sonu itibariyle cari oranının 1,2; borç-öz sermaye oranının ise 5,6 olduğu görülmüştür.

Diğer taraftan, Şirket net satışlarının 2022 yılında bir önceki yıl tutarı olan 140.459.604,05 TL'den 242.647.277,78'ye yükseldiği, ancak dönem kârının yine bir önceki yıl tutarı olan 10.447.393,17 TL'den 4.818.565,51 TL'ye gerilediği; buna göre net satışlardaki %73'lük artışa rağmen kârın %53 gerilediği görülmüştür.

Buna göre, Şirketin bir yılın altındaki sürede ödemesi gereken yükümlülükleri toplamının 139.482.505,95 TL olması ve bu tutarın uzun vadede faaliyetlerin sürdürülmesi için Şirkete tahsis edilmiş olan 27.117.766,78 TL öz kaynak tutarının 5 katının üzerinde olması hususu, Şirket kârlılığının gerilemesi ve cari oranın beklenen oranın altında olması hususları ile birlikte değerlendirildiğinde, Şirketin finansal durumunun oran analizi çerçevesinde beklenen seviyede olmadığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, mali oranlardaki durumun 2022 yılı enflasyon oranlarından kaynaklandığı, 2023 yılı için öngörülen bütçede bu değişkenlerin daha sağlıklı planlandığı ve mali oranların istenilen seviyeye çıkartılmasının hedeflendiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, finansal durumun iyileştirilmesi bakımından cari oranı iyileştirmeye yönelik yabancı kaynakların kısa vadeden uzun vadeye yayılması ya da kısa vadeli yabancı kaynak yükü altına girilmesinin Şirket dönen varlıkları dikkate alınarak planlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>